

תוכן עניינים

3.....	מבוא
3.....	עילות הפירוק על ידי ביהמ"ש
4.....	הקפאת הליכים
6.....	צו פירוק
8.....	מדרג הנשייה
9.....	חיסול החברה
10.....	סיכום
11.....	רשימה ביבליוגרפית

מבוא

הליך פירוק חברה הינו הליך מורכב, וכולל לרוב גם תקופה של הקפאת הליכים ושל ניסיונות הבראה. תכליתו של צו הפירוק שונה מתכליתו של הצו להקפאת הליכים והסמכויות הניתנות לבעלי התפקיד המתמנים במסגרת כל אחד מהצווים האמורים הינן שונות. במסגרת העבודה אבקש לתאר את האופן בו מתפרקת חברה על ידי בית המשפט בגין העילה השכיחה ביותר – חדלות פירעון. במסגרת כך, אעמוד על תקופת הקפאת ההליכים ועל התכליות העומדות בבסיסה; על אופן סיווג הנושים בהסדר או פשרה שמטרתם הבראת החברה בתקופת הקפאת ההליכים; על תכליותיו של צו הפירוק, על הסמכויות המוקנות למפרק ועל מדרג הנשייה בין הנושים; על משמעות חיסול החברה. יודגש, כי העבודה מתמקדת בהליך פירוק על ידי בית המשפט בשל חדלות פירעון, ואיננה עוסקת בעילות פירוק אחרות על ידי בית המשפט, או בפירוק שאיננו נעשה על ידי בית המשפט כמו למשל פירוק מרצון.

עילות הפירוק על ידי ביהמ"ש

סעיף 257 לפקודת החברות¹ קובע מהן עילות פירוק חברה בידי ביהמ"ש בהאי לישנא:

בית המשפט רשאי לפרק חברה בהתקיים אחת מאלה:

- (1) החברה קיבלה החלטה מיוחדת שהיא תפורק בידי בית המשפט;**
- (2) החברה לא התחילה בעסקיה תוך שנה לאחר שהואגדה, או שהפסיקה את עסקיה למשך שנה;**
- (3) בוטלה;**
- (4) החברה היתה לחדלת-פרעון;**
- (5) בית המשפט סבור שמן הצדק והיושר הוא שהחברה תפורק.**

נראה כי עילת הפירוק השכיחה ביותר בגינה מתבקש צו פירוק מביהמ"ש, היא בשל חדלות פירעון של החברה. ביהמ"ש נדרש בכמה הזדמנויות לבחון את ההגדרה של "חדלות פירעון", ולהשיב על השאלה האם מדובר בחדלות פירעון תזרימית או מאזנית.

סעיף 258 לפקודת החברות מגדיר מהי חברה חדלת פירעון, ומונה שלושה מקרים בהם יראו בחברה כחדלת פירעון: א. כאשר נושה של החברה בסכום העולה על חמישה שקלים שהגיע מועד פרעונו מסר דרישה לחברה והחברה לא שילמה את החוב בתוך שלושה שבועות או העמידה ערובה להבטחת החוב. ב. כאשר החברה לא קיימה הוראות פסק דין או צו הוצאה לפועל שניתנו לטובת נושה החברה. ג. כאשר הוכח להנחת דעתו של בית המשפט, לאחר שהביא בחשבון את חביוותיה המותנות והעתידיות של החברה, כי היא איננה מסוגלת לפרוע את חובותיה. נראה כי לשון המחוקק מצביע על הצורך לבחון את חדלות הפירעון במבחן התזרימי ולא במבחן המאזני. אמנם, בהקשר של חלוקה אסורה לפי חוק החברות² קבע בית המשפט העליון זה מכבר כי המבחן הקובע הוא מבחן תזרימי ולא מבחן מאזני³ – כלומר, ככל שהחברה מסוגלת לעמוד בחובותיה מבחינה תזרימית היא רשאית לחלק דיבידנדים לבעלי המניות, אך בכל הנוגע להגדרת חדלות פירעון לעניין פירוק, בית המשפט אמנם קבע כי די בחדלות פירעון תזרימית ואין

¹ פקודת החברות (נוסח חדש), תשמ"ג-1983. (להלן: "פקודת החברות").

² חוק החברות, תשנ"ט-1999. (להלן: "חוק החברות").

³ ע"א 577/74 בנק ארץ-ישראל בריטניה נ' היועץ המשפטי לממשלה, (פורסם בנוב, 19.02.75).

צורך לבחון גם חדלות פירעון מאזנית⁴, אך נראה כי במרבית המקרים בחר ביהמ"ש לבחון את חדלות הפירעון הן במבחן התזרימי והן במבחן המאזני, ולא מיהר לתת צו פירוק על בסיס מבחן אחד בלבד⁵. גישה זו נובעת ככל הנראה מהזהירות שבית המשפט נוקט בה בטרם קבלת החלטה על מתן צו פירוק לחברה שהינו בעל משמעויות והשלכות מרחיקות לכת על כלל הגורמים הקשורים בחברה, ומטעם זה גם לרוב בטרם ייתן ביהמ"ש צו פירוק, הוא ייתן צו להקפאת הליכים לתקופה מסוימת שבמהלכה יבחן האם ניתן להבריאה את החברה, וכפי שיפורט להלן. בכל מקרה, בית המשפט נמנע מלהעניק צו פירוק על בסיס חדלות פירעון מאזנית בלבד, וזאת ככל הנראה עקב נוסחו של החוק כיום המכוון לחדלות פירעון תזרימית.

להשלמת התמונה יוער, כי במרץ 2018 פורסם נוסח חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי⁶ המאגד בתוכו את דיני חדלות הפירעון של יחידים הקבועים כיום בפקודת פשיטת הרגל⁷ ושל תאגידים הקבועים כיום בפקודת החברות. נוסחו של סעיף 2 לחוק זה קובע כי חדלות פירעון היא מצב שבו חייב איננו מסוגל לשלם את חובותיו במועדס או שהתחייבויות החייב, לרבות התחייבויות עתידיות או מותנות, עולות על שווי נכסיו. מנוסח זה נראה כי המחוקק ביקש לקבוע הן את המבחן התזרימי והן את המבחן המאזני כמבחנים חלופיים ולא כמבחנים מצטברים. כלומר, ביהמ"ש לא יידרש שוב לבחון האם החברה מצויה הן בחדלות פירעון תזרימית והן בחדלות פירעון מאזנית ודי בקיומו של אחד המבחנים כדי להעניק צו פירוק לחברה. עם זאת, בחוק זה נקבע כי הוא ייכנס לתוקף לאחר שנה וחצי מיום פרסומו⁸, כך שטרם ניתן פסק דין בו נקבעה הפרשנות הראויה כאמור, ויש להניח כי כך ייעשה לאחר כניסתו לתוקף של החוק החדש ולאחר שיגיע לפתחו של ביהמ"ש.

הקפאת הליכים

הקפאת ההליכים איננה מוסדרת בפקודת החברות העוסקת בפירוק החברה, וסוגיית הקפאת ההליכים מעוגנת בחוק החברות. סעיף 350 ב לחוק החברות קובע כי בית המשפט ראי לתת צו הקפאת הליכים אם הוגשה בקשת הבראה ובית המשפט שוכנע כי יהיה בכך כדי לסייע להבראת החברה, והוא רשאי לתת צו להקפאת הליכים גם אם לא הוגשה בקשת הבראה, ואף במעמד צד אחד, אם שוכנע כי הדבר נדרש להבראת החברה.

המשמעות של צו להקפאת הליכים היא, כי במשך התקופה הנקובה בצו לא ניתן יהיה לפתוח בהליכים משפטיים או להמשיך בהליכים משפטיים קיימים כנגד החברה אלא ברשות ביהמ"ש. בעת מתן צו להקפאת הליכים יכול בית המשפט למנות בעל תפקיד ליישום הליכי הבראה, אשר מוגדר כנאמן

⁴ ראה: פר"ק (מרכז) 15269-07-15 התחנה המרכזית החדשה בתל אביב בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי, (פורסם בנבו, 13.01.16). בפסקה 11. וראה גם: צ' כהן, פירוק חברות, (2000). בעמ' 113.

⁵ ראה למשל: פר"ק (ת"א) 59196-02-16 אור סיטי נדל"ן קבוצת ענבל אור בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי, (פורסם בנבו, 01.08.16). בפסקאות 14.1, 14.2.

⁶ חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018. (להלן: "חוק חדלות פירעון").

⁷ פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ם-1980.

⁸ ראה סעיף 373 לחוק חדלות פירעון.